

**socialmedicinsk
tidskrift**

femtiofemte årgången jan 1978 häfte 2

Industrivägen 13, Solna. Tfn 08/83 20 83
Postadress: Fack, 104 01 Stockholm 60
Postgiro 1179-1

Allmän redaktion:

Claes-Göran Westrin, redaktör och ansvarig utgivare

Biträdande redaktörer:

Axel Gisslén, Arne Borg, Sune Nyström

Brita Bahrton, redaktionssekreterare

Redaktionsutskott:

Erik Allander, professor i socialmedicin, Huddinge

Ragnar Berfenstam, professor i socialmedicin, Uppsala

Per Bjurulf, professor i socialmedicin, Linköping

Arne Borg, bitr. socialdirektör, Stockholm

Olle Höök, professor i medicinsk rehabilitering, Göteborg

Willy Karlsson, socialchef, Örebro

Bengt Lindegård, professor i socialmedicin, Göteborg

Gunnar Lindgren, professor i socialmedicin, Lund

John Lovén, sektionschef, Stockholm

Georg Svahn, socialdirektör, Stockholm

Gösta Tibblin, professor i socialmedicin, Umeå

Villy Wiklund, socialchef, Östersund

Nyare forskningsansatser kring psykosociala faktorer och kranskärslssjukdomar

I föreliggande nummer av Socialmedicinsk Tidskrift har vi försökt visa några nyare ansatser i den socialmedicinska forskningen kring coronarsjukdom.

I en inledande artikel redogör jag själv för det nuvarande forskningsläget när det gäller psykosocial infarktgenes. Olika personlighetsmått, beteendeobservation (särskilt typ A-beteende, dvs ständig bråttomkänsla), fysiologiska reaktionsmönster och mått på psykosociala påfrestningar tas upp i relation till olika kranskärslssjukdomsmanifestationer. Arvets betydelse diskuteras.

I den andra artikeln analyserar Irma Åstrand med utgångspunkt från arbetsfysiologiska undersökningar olika typer av fysisk ansträngning. Den gamla tesen att fysisk motion skyddar mot hjärtinfarkt behöver sannolikt modifieras. Tungt statistiskt arbete har dramatiska effekter på hjärtkärlsystemet som sannolikt kan medföra ökad risk för hjärtkärlsjuk-

dom snarare än tvärtom. För att en analys av sambanden mellan fysisk ansträngning och risk för hjärtsjukdom skall vara meningsfull krävs en kartläggning av vilken typ av fysisk ansträngning som föreligger och en samtidig analys av de psykosociala förhållanden som råder i arbetet. Sannolikt skulle denna typ av analyser kunna bidra till ökad förståelse av sambanden mellan socioekonomisk grupp och risk för hjärtsjukdom.

I den tredje artikeln utgår Theorell och Olsson från en grupp byggnadsarbetare, betongarbetare, som visat sig ha högre incidens av hjärtinfarkter, särskilt i 50-årsåldern, än sina i ålder jämförbara kamrater på byggarbetsplatserna. En analys baserad på frågeformulär och personliga intervjuer visar att betongarbetarna under en lång följd av år haft mera såväl psykiska som fysiska påfrestningar än övriga byggnadsarbetare. Samspillet mellan dessa faktorer utvecklas.

Den fjärde artikeln utgör en översättning av Hackett's mfl uppsats om effekten av socialgruppstillhörighet på kommunikationen mellan vårdteamet och hjärtinfarktpatienten och om kunskaper och komplicerande vanföreställningar om sjukdomen hos hjärtinfarktpatienter av olika socialgrupp. Sannolikt är de observerade skillnaderna större än de skulle ha varit i en motsvarande svensk undersökning, men resultaten kan vara tankeväckande även för en svensk läsecrets.

Den femte artikeln av Anita Rissler behandlar ett nyligen genomfört forskningsprojekt som rör effekterna på vissa fysiologiska funktioner, bl a adrenalin- och noradrenalinutsöndring, av kontorsarbete. I detta arbete har man försökt analysera effekten av samspelet mellan "typ A-beteende" och övertidsarbete på fysiologiska funktioner. Likaså har man undersökt de fysiologiska effekterna av övergång till kontorslandskap och hur "typ A-människor" resp "typ B-människor" uppfattar och reagerar på en sådan förändring.

Töres Theorell

Gästredaktör för detta temanummer är Töres Theorell, docent i invärtesmedicin och sedan 1967 verksam vid medicinska kliniken, Serafimerlasarettet i Stockholm.